

М.М. ШЕВЧЕНКО, канд. екон. наук, доцент, НТУ «ХПІ», Харків,
М.З. УСМАНОВА, студентка, НТУ «ХПІ», Харків.

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ І РОЗВИТОК ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ В УКРАЇНІ

У даній статті наведені основні чинники, що визначають інвестиційний клімат і формують інвестиційну привабливість проекту як такого. Запропоновано комплекс дій для підвищення інвестиційної привабливості українських підприємств в умовах сьогодення.

В данной статье приведены основные факторы, определяющие инвестиционный климат и формируют инвестиционную привлекательность проекта как такового. Предложен комплекс действий для повышения инвестиционной привлекательности украинских предприятий в современных условиях.

This article introduces the main factors, which determine investment climate and form investment attractiveness of the project. The set of actions to increase investment attractiveness of ukrainian enterprises in today's environment was offered.

Постановка проблеми. Однією з наріжних сучасних проблем України є залучення інвестиційних потоків до нових венчурних проєктів. Такі вкладення самі по собі є дуже ризикованими, особливо у світлі нестабільності сучасної економіки, криз і глобальних економічних катаклізмів. Однак без вкладень немає і розвитку, в процесі якого ситуація може позитивно змінитися. Саме тому так важливо правильно проаналізувати не тільки можливість реалізації проєкту, але і також ряд макроекономічних факторів, які формують інвестиційну привабливість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у вивчення проблем оптимізації інвестиційних процесів, факторів формування інвестиційного клімату, як на національному, так і на регіональному рівні здійснили такі вітчизняні науковці як Бажал Ю. Н., Бандур С. І., Беленький П. Ю., Герасимчук М. С., Карпінський Б. А., Кваснюк Б. Є., Клебанова Т.С., Ляшенко В. І., Пересада А. А., Пинзеник В. М., Писаренко С. М., Побурко Я. О., Терон І. В., Точилін В. О., Чемерис О. М., Чумаченко Н. Г., Шевчук В. Я., Школа І. М. та інші.

Мета статті. Пропонується розглянути основні чинники, що суттєво впливають на масштаби інвестування у українські проєкти, а також пропозицію комплексу дії для підвищення інвестиційної привабливості підприємства.

Під інвестиційним кліматом розуміють узагальнюючу характеристику сукупності соціальних, економічних, організаційних, правових, політичних та інших умов, що визначають привабливість, ступінь ризику і доцільність інвесту-

вання в економіку країни (регіону). Оцінка інвестиційного клімату передбачає врахування:

- економічних умов (стану макроекономічного середовища, динаміки ВВП, національного доходу, обсягів виробництва продукції, інфляції, рівня високотехнологічних виробництв, положення на ринку праці, ситуації в грошово-кредитній, фінансовій, податковій, валютній системах і т.п.);

- державної інвестиційної політики (ступеня державної підтримки іноземних інвестицій, можливість націоналізації іноземного майна, участі в міжнародних договорах, дотримання угод, послідовності політичної влади, стійкості державних інститутів і ефективності їх діяльності тощо);

- нормативно-правової бази інвестиційної діяльності (статусу регламентуючих документів та порядку їх коригування, параметрів введення і виведення інвестицій з країни, податкового, валютного та митного режиму, порядку створення, реєстрації, діяльності, звітності і ліквідації фірм, заходів регулювання та контролю над їх діяльністю, врегулювання суперечливих моментів);

- інформаційного, статистичного матеріалу про стан різних факторів, що визначають інвестиційний клімат.

Для отримання повної картини про доцільність вкладення коштів в конкретний проект необхідно виконати аналіз його інвестиційної привабливості в чотирьох основоположних аспектах, які враховують:

- фінансове становище компанії (підприємства);
- показники ринкового становища і конкурентоспроможність продукції підприємства;
- показники використання ресурсів на підприємстві;
- ефективність менеджменту та взаємодії між адміністративним і виробничим персоналом.

На основі отриманої інформації робиться висновок про інвестиційну привабливість розглянутого проекту і ступінь ризику його реалізації. Наша країна має низку переваг, які необхідно враховувати і розвивати. До них належать: надзвичайно зручне географічне розташування, велика сировинна база, наявність кваліфікованої і відносно недорогої робочої сили, великий ринок і наяв-

ність непокритого попиту. Разом з тим у нас існує ряд більш серйозних проблем із законодавчою базою, рівнем довіри і станом інфраструктури.

Саме зараз Україні на рівні законодавчої влади необхідно терміново вирішувати завдання реформування економіки, податкової та судової системи особливо. Як відомо, в Україні зараз розробляється і створюється досить багато проектів, гідних уваги, з яскравими ідеями. Проте найгострішою проблемою для всіх галузей все ще залишається залучення фінансування. Багато інвесторів вважають Україну цікавою в аспекті співпраці. Проте, ряд причин, на їхню думку, не дає можливості починати співпрацю в необхідному масштабі. На думку інвесторів, головна небезпека ведення бізнесу в Україні – наявність корупції. У той час, як весь світ глобально виводить економіку з тіньового сектору, в нашій країні цей процес іде вкрай повільно.

Несприятливим є той факт, що підприємці в багатьох випадках виявляються безправними і не можуть відстояти свої права навіть у вищих судових інстанціях та їх інтереси залишаються неврахованими. Багато суперечливих поглядів викликав проект нового податкового кодексу та його нововведення. Вдосконалення законів і процедур оподаткування необхідно для підвищення ефективності економіки без явного збитку для обох сторін. Важливо також врегулювати проблему з нарахуванням та збором ПДВ.

За прогнозами експертів 2011 рік очікується досить успішним для ведення бізнесу, розвинені країни планують показати в цьому році високий економічний приріст і остаточно позбутися наслідків кризи. Україні, як ніколи, важливо зараз прийняти участь в цьому економічному зростанні та кооперуватися з державами з розвинутою економікою для початку і розвитку потужних перспективних проектів. Саме вони можуть допомогти вирішити проблему зовнішнього боргу, за рахунок зміни експортно-імпортного сальдо. Для цього необхідно урегулювати митний режим та спростити процедури ввезення та вивезення товарів.

Необхідно провести ряд реформ і продовжувати розвивати успішно розпочаті в 2010 році. За оцінками експертів, найбільш перспективними галузями в Україні є виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів; металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів, хімічна і на-

фтохімічна промисловість, машинобудування. Дані галузі мають досить потужний науковий потенціал, проте їх матеріально-технічна відсталість не дає їм зайняти серйозні позиції на світовому ринку. Об'єднання українських фірм з великими корпораціями було б серйозним поштовхом для нового етапу розвитку виробництва і збільшення експорту за рахунок модернізації матеріальної і технічної бази для підвищення якості готової продукції та напівфабрикатів. Завданням підприємств є розробка вигідних чітко продуманих бізнес-планів та розвиток конкурентних переваг своєї продукції. Завданням Українських фінансових установ є робота над поліпшенням індикаторів, а також підвищення коефіцієнту довіри до внутрішніх банків. Передача інвестицій не може здійснюватися, оминаючи цей сектор.

Особливу увагу необхідно приділити реформуванню агропромислового комплексу. На сьогоднішній день пропонується багато шляхів реформування, що свідчить про процес пошуку вирішення проблеми. Сільське господарство особливо перспективно, тому що зараз існує світова тенденція до здорового харчування та здорового способу життя. Наша країна в цьому плані має ряд беззаперечних конкурентних переваг, таких як великі території з родючими землями, сприятливі географічні та кліматичні умови. Україні необхідно модернізувати процеси виробництва і виходити на світовий ринок з пропозицією екологічно чистої продукції. Важливими кроками може стати прийняття закону про продаж землі та страхування очікуваного врожаю.

Однак не тільки держава має дбати про шляхи покращення інвестиційної ситуації. Багато задач можуть бути вирішені силами конкретного підприємства. Необхідно почати процес реформування підприємства зсередини. Важливо створити чітку організаційну структуру, делегування обов'язків, необхідно визначити всі можливості для посилення конкурентних переваг, розробити заходи щодо підвищення ефективності виробництва. Основні зусилля при цьому необхідно спрямувати на:

- підвищення надійності компанії та популярності імені, досягнення стійкого положення на зайнятому ринку;
- чітке розмежування поточних позицій і дій, планів і дій на найближче майбутнє;

- розробку потенційного проекту та бізнес-плану на основі аналізу сильних і слабких сторін підприємства з описом потенційних переваг для обох сторін;

- організацію високоефективної взаємодії між адміністративним і виробничим персоналом, забезпечення чіткого процесу управління виробництвом;

- розширення і зміцнення співпраці та взаємодії з іншими потужними компаніями.

Висновок. У даній роботі були розглянуті основні критерії інвестиційної привабливості проекту та клімату, в умовах якого оперує фірма в цілому. Були визначені ряд проблем, які перешкоджають масштабного надходженню інвестиційних потоків в Україні. Разом з цим були також зазначені кроки дій для підвищення привабливості фірми навіть у нинішніх умовах. Реформування всіх аспектів інвестування в Україну процес тривалий, тому основна частина роботи лягає на самостійні активні дії підприємств. При дотриманні рекомендованих кроків, становище підприємства може суттєво покращитися.

Список літератури: 1. Ример М., Касатов А., Матієнко Н. Экономическая оценка инвестиций: Учебник для вузов. - Питер Пресс, 2008.- 480с. 2. Все инвестиции <http://www.vseinvesticii.com/investitsii/investitsionniy-klimat.html> Инвестиционный климат 3. Журнал «Главред», №52 від 21-03-11 «Инвестиционный климат в Украине» 4. Киевский центр политических исследований и конфликтологии <http://www.analitik.org.ua/current-comment/economy/4d49344fd369d/> Инвестиционный климат в Украине 5. Государственное агентство Украины по инвестициям и развитию <http://www.in.gov.ua/index.php?lang=ru&get=212> Инвестиционный климат